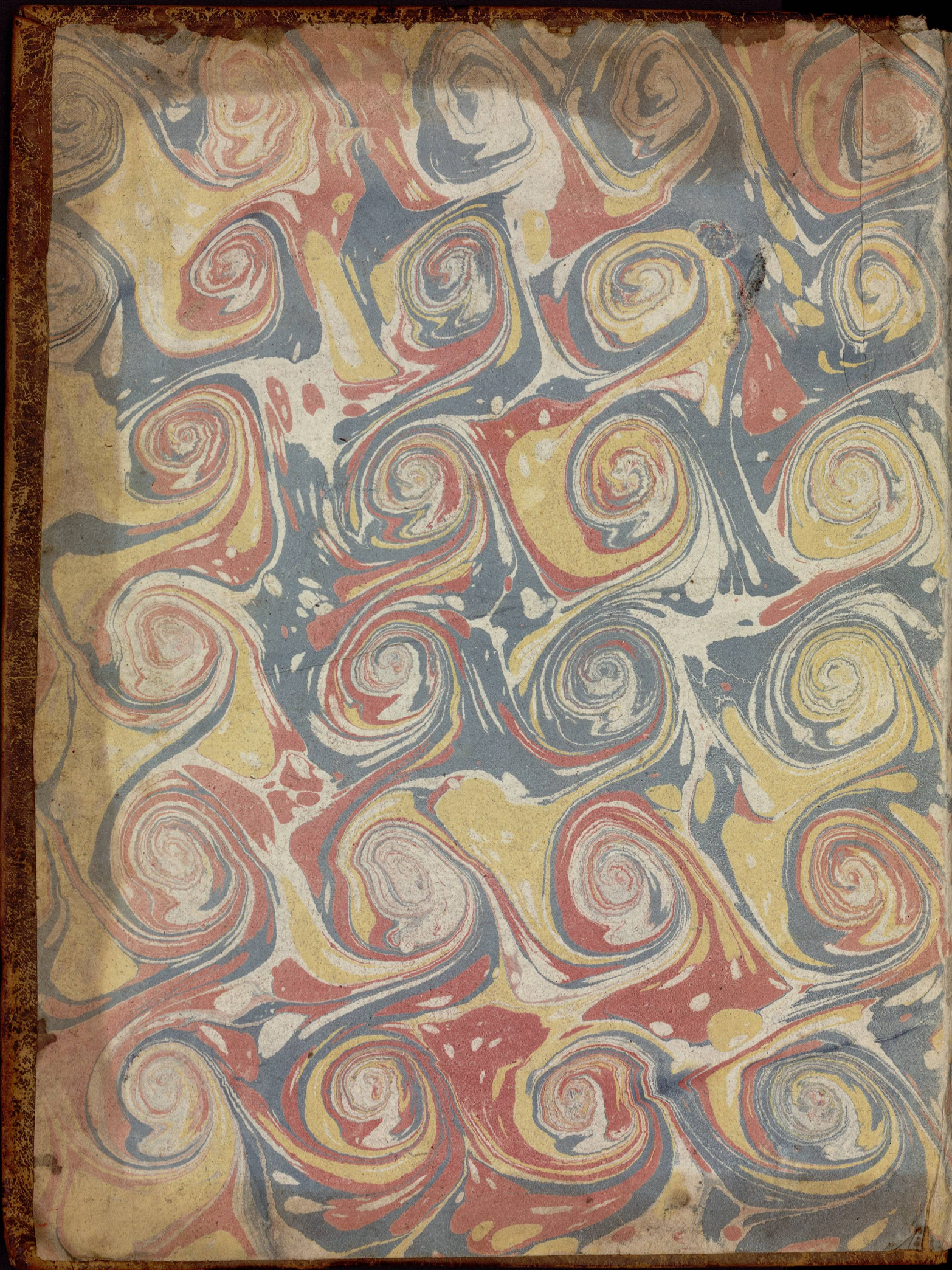

RECUEIL
DE
VERS

DE L'ONN
E

UNIVERSITÉS DE PARIS
BIBLIOTHÈQUE DE LA SORBONNE

13, RUE DE LA SORBONNE - 75257 PARIS CEDEX 05
TEL : 01 40 46 30 27 - FAX : 01 40 46 30 44

Inv.

SIGB

Sibil

SU

Cote

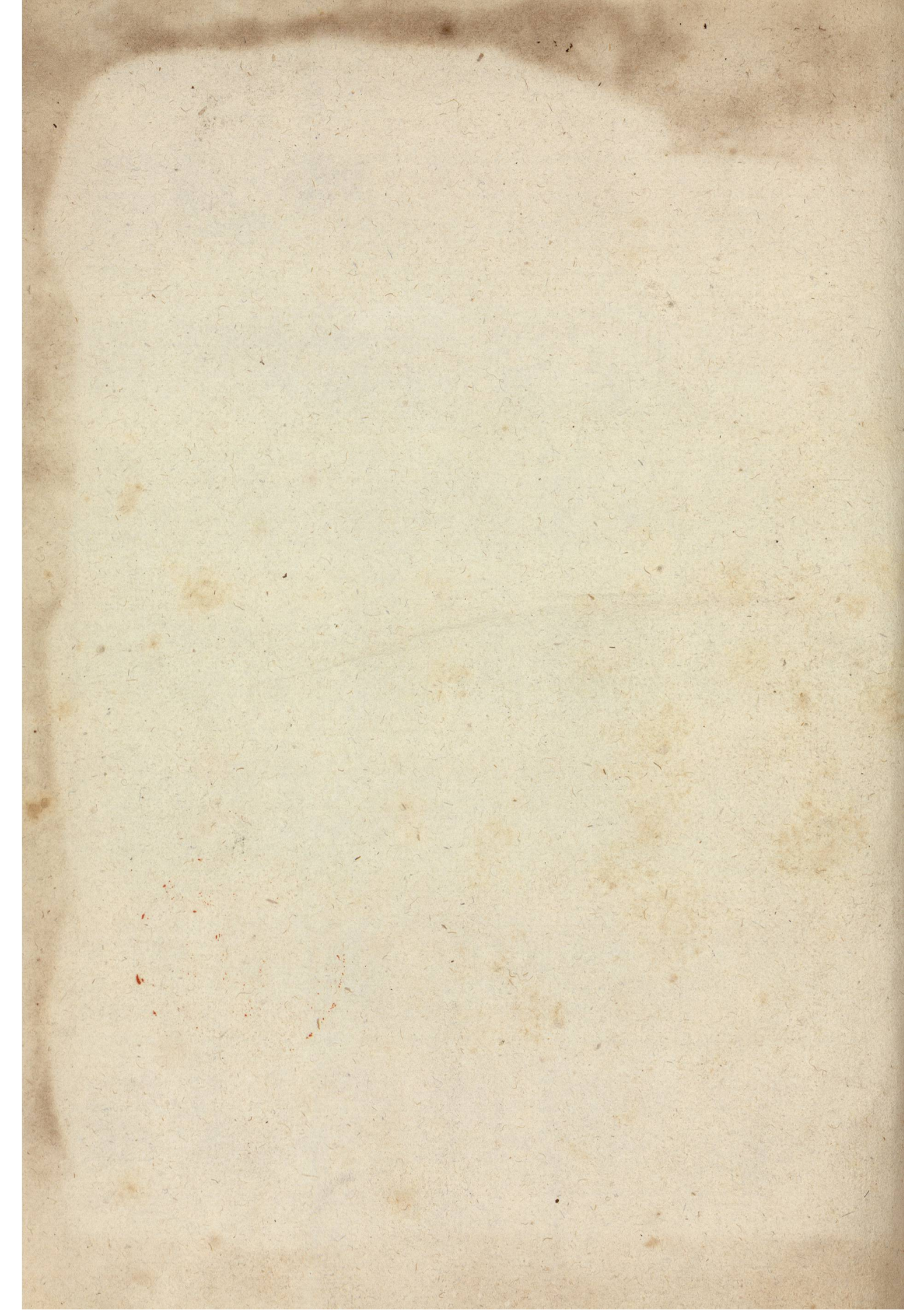
U 65 in-4

1153320433

H. F. u. 65.

~~D. X. 58.~~

N. II. 55 pièces

titre

Recueil

de

vers

de l'Université

E

à relier en veau

Table générale des pièces contenues Dans ce Volume

1. Du Boulay (P.E.) Illustriss. archiepiscopo Paris. restitutam in integrum salutem gratulatur.
2. Cathedra Roennex ab Jo. Roenno, Rotomagensi, nuper Lutetiae fundata, ed uno in collegio sodalitiq; Sorbonae locata ad Splendidiss. Pic. Viridum.
3. Lenglet (de) Regiae musae Sereniss. Delphino Xerium.
4. Lignières (de) De triumphali regis ed reginae ingressu in Urbem Oratio panegyrica.
5. Sonnet à l'occasion du Panegyrique du Roy, prononcé par le recteur de l'université de Paris, sur les rimes proposées par l'Académie de Choiseul.
6. Lenglet (de) Illustriss. Ludovico Phelypeaux de Pontchartrain Carmen.
7. is Magistri Antonii Baingues Bellovacii academici Parisiensis Apotheosis.
8. is In librum Joannis Quintinii De Cultu hortorum ex Gallico C. Perrault.
9. Illustriss. Viro Joan. Bapt. Colbert Schola Harcuriana Suplex.
10. Brodeau (J.S.) ad Illustr. abbatem Lud. Claudium De la Chastre, cum Theses philosophicas propugnaret. Ode.
11. Herson. M. & Sereniss. principi F. A. abbati a Lotharingia theses philosophicas defendenti Carmen.
12. Fleury (J.) ad Illustriss. abbatem h. C. Du Cambout de Coislin theses philosophicas pro laurea artium in Regia Navarra defendentem 1682. Ode.
13. Dufour (G.) Illustriss. viro M. Le Cellier cum nobiliss. ejus ex filia nepos L. d'Aumond de Villeguier Theses philosophicas propugnaret in collegio Harcuriano. Ode.
14. Huillard (J.) Luxemburgica ed ultima expeditio
15. Cornbard (A.L.) Lessus in Obitum M. Le Cellier.
16. Rollin (C.) ad Illustriss. Virum F. M. Le Cellier Marchionem de Louvois cum ejus filius Camillus de Louvois, de Theocrito responderet Carmen.
- 16bis Bosquillon Imitation des français de la pièce ci-dessus.
17. Lengletius ad Musam; cum J. Juvenius ad gratulandum ecclesiae Parisiensi de pastore novo eleganti carmine invitaret. Ode.
18. Lenglet (de) Regi anglorum Jacobo Carmen.
19. Matthieu L. Magnanimo heroi Luxemburgensi duci, novam expeditionem Belgicam meditante Victoriae Vaticinium.
20. Rollin (C.) Illustriss. abbati C. Le Cellier de Louvois cum Theses philosophicas tueretur.
- 20 Bosquillon à M. l'abbé de Louvois sur la Theses qu'il dédie au Roy. Imitation des Vers latins de M. Rollin. Carmen.

21. Rollin. (C.) Illustriss. abbati C. Le Cellier de Louvois, in tabulam ab eo regi dedicatam,
cum theses philosophicas tueretur. Carmen.
- 21bis Bosquillon à M. l'abbé de Louvois sur la thèse ~~qui~~ dédiée au Roy, Imitation des Vers latins
de M. Rollin
22. Mourain (H.) Ludovico Magno, cum ei post expugnatum Namurcum illustriss. abbas C.
Le Cellier de Louvois, theses philosophicas dedicaret. Ode.
23. de Bailly. (L.) Illustriss. henrico Feydeau de Bron, carmen panegyricum.
24. Couvilllard de Laval. (J.) Musae Marchionae Doctiss. et clariss. D. Joan. Couture hendecasyllabi.
25. H. L. In Ludovici magni orationem panegyricam quam dicebat Alexius Artus. Carmen.
26. Ogervias (Dom Jer.) Traduction d'un poëme latin fait à la gloire d'Armand Gaston abbé de Rohan
de Loubisse à l'occasion du panegyrique de Louis le Grand par Firot.
27. us En second exemplaire.
28. Lenglet (de) Montes expugnati.
29. Firot. Clarissimo Viro Jacobo Leullier Carmen.
30. Firot Ornatisimo Claudio Leullier carmen.
31. us Doctissimo et ornatisimo Viro C. Rollin carmen.
32. C. F. S. Clarissimo Viro D. J. Couvilllard phalencus.
33. Firot. Clarissimo Viro D. D. Salomoni Trioux. Carmen.
34. Ecclesia parisiensis catulaunensem ecclesiam solatur de adempto praesule
querentem. Elegia.
35. Ad illustriss. L. A. de Noailles. Ode.
36. Symbolum heroicum.
37. Catulaunensis ecclesiae querelae post evectum ad sedem parisiensem illustriss.
L. Ant. de Noailles. Elegia.
38. Pestel (C.) Saeculi ultimi prosopopoeia.
39. us La description du dernier siècle.
40. us Jacobo Secundo Magnae Britanniae regi Mausoleum.
41. id Ekreni.
42. us In obitum sereniss. Philippi Borbonii aurelianensium ducis epigramma.
43. us Ad sereniss. principem D. Franciscum Rakotzy Dynastem Daciae, Carmen.
44. us D. O. M. Rhythmus.
45. us Ad nobilem et eruditum abbatem Petrum de Berulle cum publicas ac
universa philosophia theses propugnaret in Cardinalitio, Ode.
46. us In Statuam regiam equestrem epigraphae.
47. us Ad Rectorem. Ode.

48. L. R. E. D. Orangius dictis, factisque Cassus. Ee gallico Seraphini Regnieris.
 49. Reverendiss. Car. Franc. Maurino. Ode.
 50. In Miserum grammaticum cui efflagitanti sua divina opera erudita, tersa, polita, aurea dederat D. D. Nicolaus Boileau Despreaux. Variorum epigrammata.
 51. In reditum Philippi V ad Hispanias. Ode.
 52. Pestel. (P.) ad Illustriss. Virum D. Nicolaum Desmaretz cum nobiliss. abbas Petrus Desmaretz ejus filius theses philosophicas palam propugnaret. Carmen
 53. us ad Illustriss. Virum D. Nicolaum Desmaretz, cum nobilis et eruditus abbas Petrus Desmaretz ejus filius publicas de universa philosophia theses propugnaret in Cardinalio. Dialogus philosophia, Rhetorica Trama.
 54. us
 55. us Triumphus astreae, seu mariae Adelaidis augustae pacificae in Galliam adventus. Ecloga.

^{N. 11. 4}
CAROLI DE LIGNIERES
IN SORBONÆ - PLESSÆO
HUMANIORVM LITTERARVM PROFESSORIS,
DE TRIUMPHALI
REGIS ET REGINÆ
INGRESSV
ORATIO PANEGYRICA.
IN SCHOLARVM INSTAVRATIONE

Pronunciata 1660.

PARISIIS,
Ex Typographia FRANCISCI LE COINTE,

CAROLI DE LIGNIERES
IN SOBONE-PLESSA
HUMANIORVM LITTERARVM PROFESSORIS
DE TRIVMPHALI
REGIS ET REGINAE
INGRESSV
ORATIO PANEGYRICA
IN SENECARVM INSTITVTIONE
Pronunciata 1763.

PARISIIS,
In Typographia FRANCISCI LE COINTE,

EMINENTISSIMO CARDINALI
ANTONIO
BARBERINO

*I*N Gallorum animis, cum è Galliâ Romam profectus es, tantum tui reliquisti desiderium, CARDINALIS EMINENTISSIME, ut & publica de breuissimo reditu tuo vota non obscure audiantur, & nuncupentur passim priuata: quodque publica per se se facere non possunt, ut ea confertim ex omnibus Gallie partibus accipias, per priuatorum frequentiam, quæ tibi quotidie summâ cum tui reuerentiâ mittuntur, ut propensissima erga te nostra esse studia intelligas, efficere queunt. Tot & tam multis non aspirantibus magis, quàm conspirantibus, ut huc quàm citissimè reuertare, si mea vota non adjecero, erga litteras, quas veluti religionis fulcra amas impensissimè: quas ego in omni tum Humanitatis, tum Rhetorices Professionis parte abhinc quatuordecim annos excolui, ingratus videar. Diu erat, cum Panegyricam de triumphali Regis in Urbem

ingressu hanc orationem meam tibi consecrâram, cum existi-
 mare Gallie Protectori nihil posse offerri iucundius, quam ea,
 quæ Galliam ipsam fœlicem & tranquillam effecerant, teque, ut
 eius curas participas, eius quoque gaudiorum fieri participem de-
 bere: sed expectabam semper (& in hoc me mea fallebant de-
 sideria) ut ad nos remigrares: quod, si propriâ manu opellam
 hanc qualemcumque tibi offerrem, manifestius meum erga te
 obsequium cognosceres. Habet hoc virtus virorum illustrium,
 ut, etiamsi venerationem sibi deponat nullam, ab omnibus ta-
 men venerationem obtineat. Quis autem ignorat te, unde-
 quaque circumspiciaris, spectabiliorem semper futurum esse, quam
 velis? Patricios tibi dedit Auos Florentia, quos Referendarios
 tamdiu Roma demirata est, donec Urbanum octauum sum-
 mum Pontificem, & Henrici Magni absolutione, & multis vir-
 tutum ornamentis, maxime autem suâ in summo Pontificatu
 sanctitate orbis suspiceret uniuersus. Et fuit certe unde illum
 suspiceret; quod cum ex omnium Cardinalium suffragijs, qui ad
 summum Pontificem creandum quinquaginta octo conuenerant,
 unius suffragium deesset, nunquam haberi Summus Pontifex
 voluerit, nisi secundâ electione summus Pontifex iterum ne-
 mine reluctante diceretur. Supremæ virtutis argumentum est,
 huius dignitatis recusare insignia, ad cuius administrationem om-
 nium consensu non eligaris. Immorarer diutius in commemo-
 randis Patruui tui laudibus, nisi ipse vnus tuorum Parentum,
 veluti sol siderum, lumen & radios complectereris: Incepit de
 Gallis bene mereri tuus Urbanus, in urbanam Gentem propen-
 sissimus, opus inceptum affecisti; dum viues pro tuâ erga Gallos
 urbanitate conficies. Neque enim, dum Protectoris deposuisti
 nomen, beneuolentis & summopere pro Galliâ laborantis no-

men abiecisti. Quis EMINENTIA tuâ, CARDINALIS
 Potentissime, Gallos unquam Romæ aut familiarius adhibet,
 aut excipit magnificentius? Vtriusque gentis in te uno temperas
 mores, & dùm Romanam retines gravitatem, Gallorum comita-
 tem non respuis. Si dicam hîc aliquid de tuis dignitatibus, di-
 cam fortè de Personâ, quam sustines utcûmque potero, satis:
 Sed non ascendam ad apicem, quem & promeres, & promerebis.
 Iam bis tuo nomine, vacante Pontificiâ sede, Romæ Percussam
 esse monetam nemo nescit, & spes est, ut ipse tu sedem implens
 percuti postmodum diutiurniorem iubeas! sicque ærumnosis de
 tuo auxiliatus, & infulâ, Remigij, cuius locum tenes, & fœ-
 licitate cohonestêre. Hoc Eminentie tuæ votis omnibus apprecatur

CAROLVS DELIGNIERES
 In SORBONÆ-PLESSÆO Humanitatis Professor.

men abesse. Cuius Eminencia tam, CARDINALIS
Potentissime, Collos vobis Roma cum familiaribus addider,
cum ex parte magnificentiis. Vnde per gentem se uno tempore
mores. Et dicit Romanorum rebus gravitatem; Gallorum comitia
cum non respicit. Si dicam hic aliquid de tuis dignitatibus, di-
cam forte de Personis, quibus solitas videretur potius, sed
ad hoc a condicio ad aptum quoniam et promeretur, et promeretur.
Iam hoc tunc nomine, vacante Pontificis sede, Roma Potentissime
se monentem nemo nescit. Et hoc est, ut ipse in sedem impetret
perinde postmodum dicitur monentibus, ut ipse etiam de
tuo dicitur, et infelix, Roma, cum locum tenet. Et per
hanc copiosissime. Hoc Eminence cum tuis omnibus appropinquat.

CAROLVS DELIGNIERES
La Sorbonne. Presses de Humanitas, Professor.

DE TRIUMPHALI
REGIS ET REGINÆ
IN VRBEM INGRESSV

Oratio Panegyrica.

SI postquàm perfuncti malorum acerbitate sumus, eorum quoquè nobis intuito collocatis suavis est recordatio, Rector amplissime, Patres sapientissimi, Auditores ornatissimi: quid existimandum putatis de præteritis voluptatibus si rursùm ante illorum oculos, qui eas summa cum auiditate raptim degustarunt, commemorando restituantur? Quantò feruentioribus votis expetita semper earum possessio est, tantò vehementiùs afficient animos, & hoc plenius vnusquisque se fruitum illis, quod in earum memoriam reuocatus fuerit, hoc maiori gaudio perfusum esse, quod secundo, hoc se fœliciores fuisse, quod bis fœlix fuerit, arbitrabitur. Vtinam au-

tēm quanta fuit in excipiendis Principibus nostris omnium ordinum, subditorum omnium, dicam etiā exterarum gentium alacritas, quantus concursus, quanta lätitia: Tanta mihi excogitandi facultas foret, tantus dicendi lepor, tanta rerum omnium conformatio: vincerem profectò expectationes vestras, tantūque discriminis esset inter orationem meam, & präteritæ lätitiæ spectaculum, quantū viua vox ab elingui discrepat, & muta simulacra animatis hominibus, suaque expromentibus sensa concedunt. Verū cum nec illud possim de me, nec quisquam alter de se gloriari, faterique necesse fit, omnem eloquentiam pompæ Regalis pulchritudine inferiorem esse, eā me, quā hactenus cæteros soliti estis, humanitate prosequemini; & oratione ex obsequio magis, quam ex ingenio dicentis existimatā, iudicabitis subditum, quamquam Regi suo nihil rege dignum conferre potest, conferre tamen aliquid teneri. Damus Regibus, non tām quod illis debemus, cum eis debeamus omnia, quā quod possumus, vt meminerimus in dies nos illis plura debere: petunt illi non pro ratione suæ magnitudinis, sed pro modulo nostræ tenuitatis: Petunt, non quantū exigere possunt, sed quantum sapienti consilio probatur, vt ostendant se nobis multò plura condonasse, quā vel petierint, vel à nobis acceperint: & non minùs placet pauperuli subditi teruncius datus in obsequium, quā vncta locupletissimi hominis vectigalia. Dicam itaque de ingressu nostrorum Prin-

cipum, dicam sine timore, quia fungar officio, di-
 cam cum vestrâ omnium beneuolentiâ, quia dicam
 de virtutibus, nec verebor ne cuiusquam aures offen-
 dat oratio mea, quæ nihil aliud quam Ludouici Be-
 neficia, quibus fruimur, quàm Theresiæ erga nos
 propensionem, qua sustentamur, quam vtriusque
 laudes, quas audire nemo non exoptat, continebit.
 Instaurabo gaudium in instauratione scholarum, vt
 Musæ, quæ non jam obstreperunt tubarum clango-
 ribus, per me gratias agant Ludouico, quod partem in
 illius triumpho solēnitatem non incelebrem habuerint:
 vt gratulentur Theresiæ, quod illâ præsente tan-
 quam altero quodam Palladio & Numine tutelari-
 earum tranquillitas non frangi, nedum interturbari
 valebit. Ludouice! Theresia! plenissima deliciarum
 nomina, consecrata in Gallorum animis immortalita-
 ti appellationes! quibus vestra merita præconijs ef-
 feremus? quibus prosequemur elogijs? Iam annus est,
 ex quo de vestri matrimonij foelicitate ex hoc di-
 cendi loco verba fecimus, nullus ab eo tempore
 dies abiit vestrarum laudum vacuus: finxerunt Poëtæ
 delinearunt Pictores, novos rithmos & concentus
 adornauerunt Musici! cumque tamen tot & inusi-
 tata in omni arte excogitata, elaborataque sint; vix
 aliquam, cum vestrâ fruimur præsentiâ delibasse
 particulam nobis videmur. Adeo summi principes
 & dijs simillimi feracissima sunt encomiorum argu-
 menta? Appellati estis columnina Galliæ, Hispaniarum
 azila, exterminatores bellorum, restauratores quietis,

fundatores tranquillitatis publicæ. Tot tamèn tamq̃
 illustribus titulis & honoribus nihil factum esse ar-
 bitror, nisi Procreatores Pacis & Parentes dicamini.
 Ita est, auditores, genuit pacem Ludouicus, quam pe-
 perit Theresia: & quàmquam exoptaremus, vt libe-
 ros inter suos primogenitum haberent marem, hanc
 tamèn auspicatius fuit præcedere filiam, vt conijce-
 remus, quos deinde mares procrearent, qui Deam
 primo in congressu suo nobis concessissent? Quoties
 tantam cogito temporum diuersitatem! Quoties re-
 puto tam subitam effulsisse serenitatem è tantâ re-
 rum caligine? toties hæc soleo mecum tacitus dicere,
 oportet qui tam inaudita fecerit vel Deum fuisse, vel
 Adeodatum, cæterorū enim regum quamquam aliàs:
 florentissimorum opus tam insigne potestatem super-
 rabat. Quapropter sic statuo bellorum infortunia
 quæcumque præcesserint, agriculturæ desertionem,
 intermissionem commercij; vastitates agrorum, vr-
 bium direptiones, & sexcenta eiusmodi in vtroque
 regno hostiliter facta, non tam sinistro cuidam reg-
 norum fato tribuenda esse, quàm vel fortunæ Ludo-
 uici, vel arcanae cuidam Numinum voluntati; quæ
 Ludouici virtutes adprobare Philippo volebant, vt
 intelligeret, tametsi omnibus egregijs dotibus præ-
 dita esset Theresia, tametsi palmarium opus esset
 naturæ se tamen generum in Ludouico non
 indignum Theresiæ reperturum. Iam verò cum te
 in extremis regni & nsinijs expendo tamdiū com-
 morantem, Ludouice, non mihi fingo quod cæteri,
 inter-

5

interiectos quosdam fuisse obices matrimonio, vanum futurum esse iter tuum, re infectâ in urbem te reuersurum, penitus aliud induco mihi in animum, hancquè tuæ tarditatis causam in id confero, quòd procrastinare de die in diem velint Hispani, vt diutius longè suauissimo aspectu tuo perfruantur: videre enim gestiunt eum, cui nasci & triumphare jdem fuit, cuius auspicijs, etiàm cum infans esset, apud Regiam Rupem reportata est victoria, qui adultus in Atrebatum liberatione victores ipsos superauit, qui vnâ ætate, in Belgio, in Pedemontio; in Catalaunia innumerales vrbes expugnauit, qui denique post fatigatum victoriarum crebritate Philippum, Theresiam non ingrato amoris & beneuolentiæ iaculo conuulnerauit. Hunc inquam videre gestiunt, non tanquàm hostem, ad cuius aspectum expallescant, sed tanquàm amicum cuius præsentia recreentur; non tanquàm fulminantem in bello, sed coruscantem in pace: non tanquàm comparantem tumulos, sed adornantem thalamos: verbo dicam vno tanquàm Philippi Generum tanquàm Coniugem Theresiæ, tanquàm Regem in supremo rerum mortalium fastigio collocatum. Neque verò, cur id faciant, illis causa deest; quoniam rationi videtur esse consentaneum, vt qui mox suam Theresiam deperdituri sunt, eius saltè absentiam diuturnitate tuæ præsentia subleuent & consolentur! O incredibilem Principis laudem, Ludouice! O prædicandam omnium gentium linguis & vocibus excellentiam, sic omnibus virtutum gene-

ribus eminere, vt videri non possis sine longiore tui
 conspectus desiderio, sic desiderium tui, cum vide-
 ris, facere; vt perpetuę fruitionis cupiditatem incutias!
 Nos interim quos orbitas tui, varijs pro reditu tuo
 sollicitudinibus conficiebat, in quas animorum affe-
 ctiones diuidebamur? mox de breuissimo regressu
 tuo compellabamus Numina, mox ijsdem quasi tar-
 diora nostras preces audirent, penè irascebamur, pro
 pietate, qua flagramus erga Ludouicum, innocentes
 impij: mox suam Hispanis, quod nostrâ, sine vllâ culpâ
 nos exspoliarent, fœlicitatem inuidebamus, & nisi sci-
 remus per aduersorum iter ad secunda perueniri, mo-
 ramq; hanc tuam cōspectus tui vsum longiorem iuxta
 & fortunatiorem, nobis concessuram; deprecaremur
 profectò pacem, malle mŭsque tecum in bellorum in-
 commodis versari, quàm te, tuisque exemplis inter
 pacis amœnitatem carere. Enimverò quid in illis
 tam distitis ab Vrbe regionibus prolixiore orationis
 spatio remanemus? proficiscitur ecce Rex indiuiduâ
 itineris comite Theresiâ, ne quos pacifica matrimo-
 nij vincula coniunxerunt, tantillo locorum interual-
 lo dissociantur. Non dicam hîc per quas vrbes tran-
 sierint, quo concursu, quâ hominum frequentia,
 quibus acclamationibus excepti fuerint? non dicam
 facta fuisse vbique vota de illorum incolumitate, eos
 eloquentibus & beneuolentiæ plenis orationibus
 fuisse cohonestatos: præludia enim duntaxat sunt
 ista, neque satis absolutum vnquam fuerit opus tam
 immortale, nisi delicata Parisinorum elegancia supre-

mam ei manum imposuerit, nisi solertissima totius
 terrarum orbis ingenia, facundissima post hominum
 memoriam linguæ dicendi fontes aperuerint, exci-
 tarint, exhauserint. Tandem aliquando post emensa
 distantissimorum locorum spatia Vincennæ Palatium
 ingrediuntur, non moderatores tantum amoris &
 pacis, sed victores belli, sed victores moræ, & itine-
 ris; remanebunt in illo regiarum voluptatum domi-
 cilio per aliquot dies, ut itinere in toto nihil mag-
 nificum prætermittatur, cuius ornamentis & admi-
 rabilitate jam dum assuescere cœptos Gallorum de-
 licijs oculos Theresia non pauerit. Huc properant
 obsequiosi omnium ordinum Principes, huc tu Am-
 plissime Domine Rector, huc Cancellarius, huc Pro-
 topreses, huc Aediles: incredibile dictum est quantâ
 cum humanitate omnes excepti: illos audit, illos
 probat, illis luculenta suæ beneuolentiæ testimonia
 impertitur Ludouicus: neque se minus propitiam
 Theresia commodat; eos quâcunque in re eius
 ope indigeant, benè sperare iubet. Putares no-
 stros Principes altius eam lectionem impressam ani-
 mo conseruare, cum offensione neminem vnquam
 Principi dimittendum esse. Sed per Deum immor-
 talem! quantum habet illecebrarum Lutetia, non
 jam demiror, quòd in nouum hoc orbis miraculum,
 in hunc portum omnium gentium, in tutissimam
 hanc religionis arcem vnde quaque confluat: quan-
 doquidem, illius Urbis videndæ etiam Regum animos
 cupiditas incessat. Theresia quamuis Vincennæ in

deliciarum complexibus collocata, quamuis in palatio longè amœnissimo retardata, ardet tamen perfruendæ Lutetiæ desiderio, suisque voluptatibus tantùm detrahi existimat, quanto temporis intervallo huius urbium Reginae domicilio caruerit. Et te Theresia jampridem subditorum tuorum vota efflagitant, quanquam veneris maturissimè, tardius tamèn desiderijs nostris veneris, Non magis in ipso aduentu tuo ingressa in Urbem fueris, quàm nostros in animos, non magis corporum depressione excipieris, quàm salienti nostrorum pectorum expressione. Ipsæ etiam res inanimatæ incredibili sunt in tui desiderio, templa, palatia, domus, plateæ etiam videre te gestiunt, tibi suos parietes, statuis, toreumatis, simulacris, tapetibus exornant, vt tibi quàm diutissimè poteris, apud se manendi cupiditatem infinuent. Sed expecta tantisper donec pompa omnibus suis numeris absoluta iucundius tuis oculis spectaculum promittat. Non satisfacit opus illud in quo imperfectum aliquid relictum est, citius confecissemus, nisi à nobis tantâ locorum intercapedine abfuisses sed tantus nos inuaserat dolor ex absentia Ludouici, vt appellere labori manum vix potuerimus. Eramus instar terræ alicuius sui solis destitutæ beneficio: parit illa quidem, sed tam pigrè, vt suis in productionibus aut parùm, aut nihil proficere videatur. Iam nobis vicinus est Sol noster, Vincenniano in castro micat, ciuiumque animos adurit Ludouicus, eius excitati propinquitate, tam gnauiter incumbemus in laborem,

rem, ut quod antè multi menses vix potuissent, vel vnus dies ad finem absolutissimū perduxerit. Tuorum desideriorum alæ, quæ mentem tuam idemtidem Parisios subuehant, deficientes ab oneris magnitudine nostras manus subleuabunt, nihilque maioribus in curis habebimus, quàm tibi tua gaudia, nobis nostram voluptatem, Vrbi suam fœlicitatem maturare. Et jam ne sollicitis deinceps votis tuam tibi voluptatem intercidito, ne remoue suspensâ cogitatione diem, quem vigilanti diligentia, curisque impensis accelerauimus: Omnia confecta sunt, & ita confecta; nihil ut ornamentis ad supremam elegantiam, nihil tibi ad perfectam voluptatem, nihil nobis ad immortalem beneuolentiæ laudem deesse videatur. Multa dixi Auditores, & quæ propter inusitatam magnitudinem suam, nisi ea crebris sermonibus audiuiissetis, fidem non caperent. Sed quæ sequuntur longè sublimiora sunt, & ad gloriam nostrorum Principum multò splendidiora. Quis Ludouici pietatem non admiretur? quis in eo religionis curam non obstupescat? Seligit ingressus sui diem à Sancti Ludouici solemnitatis die posteriorem: Qui dies, Auditores, quàm colendi vterque Gallis, & quibus characteribus in Memorix templo insculpendi! cœlestem alter, alter terrestrem nobis pacem conficit, vterque fœlicitatem nobis meditatur, & comparat. Placet hîc interrogare nostrum Principem, quid causæ fuerit, cur ita se gereret? Dic age, Regum Potentissime, dic obtestor, quæ tibi ratio fuerit, cur, inter cæteros, eum præcipuè diem

tuo destinatum esse triumpho volueris? Quid auspica-
 tum habebat ille, quod in ceteris nō inuenisses? audite
 responsum Rege Sancti Ludouici successore dig-
 nissimum. Præcipuum regnorum fundamentum pie-
 tas est, hac sublatâ pessum eunt mores, sui sæpe Rex,
 sui sæpe ciues obliuiscuntur, sine vllâ Dei reueren-
 tiâ vagantur animi, & dum vnusquisque suis libidi-
 nibus obtemperat, laceratum vndequaque regnum
 corrui. Hunc selegi diem, vt meminissem Diuum
 Ludouicum in cœlo pridie triumphasse, vt recor-
 darer, terrestres triumphos, si cum cœlestibus com-
 parentur, vmbra esse triumphorum, non trium-
 phos: vt intelligerem illi moderatè vtendum esse
 terrestribus, qui ad cœlestes peruenire voluerit.
 Quid expectari Christianissimo Rege dignius poterat?
 Quid diuinæ illius indoli magis consentaneum? Nam
 triumphare, Regiæ maiestatis fuit; moderatè verò
 triumphare Christianissimæ pietatis. Adeste itaque or-
 dines omnes, adeste summo mane, & mœnibus ef-
 fusi modestiâ iuxta, & hilaritate spectabiles obuiam
 Ludouico & Theresiæ procedite. æquum est, vt qui sin-
 gulare omnibus beneficium impertiuntur, singulares
 omnium honores, cultusq; percipiant. O spectaculum
 post homines natos multò celeberrimum! O magnifi-
 centiam omnium gentium oculis vsurpandam! Video
 sedentes superbissimo in solio nostros Principes! Stat
 Aula omnis circumfusa ad latus, non minus admi-
 rationi deuota, quàm obsequio! Quid primùm ad-
 mireris nescias, vbi omnia sunt admiranda? nisi fortè

admirandos imprimis putas, tantæ admirationis auctores & cardines. Omnia promicant auro inuicem sibi palmam disputantia, certant cum tapetibus aulicæ vestes, cum aulicis vestibibus solium, cum folio dignitas & splendor personarum: Gerunt inter sese bellum admirabile; quoniam existimes omnia vincere, nullamque rem scias ab alterâ posse superari: Concors est varietatum discordia, vbi tametsi nulla res alteri pro se consentiat, omnia tamen ad celebrandam Ludouici gloriam inter se consentiunt. Quid loquar vultuum elegantiam, delicatasque teneritudines? Quid splendescentem astris illustrius genarum formositatem? Quidquid hætenus pulcritudinis opinione laudatum est; Helenæ, Cleopatrar, Veneres cum vultu Theresiæ comparatæ sordescerent; & affirmare non vereris, si Helena decennalis belli causa fuerit, promeritam fuisse Theresiam, vt in eius adeptione bellum ad trigessimum annum extenderetur: Si Cleopatra Iulium Cæsarem & Antonium perussit, vnde potiori jure Ludouicus accenderetur, in Theresiâ resplenduisse: si Venus bellorum Præsidem medijs in annis inflammaret, Theresiæ illecebris etiam inter ardentes Galliæ & Hispaniæ dissensiones concedere Ludouicum debuisse. Ludouicus & Theresia inter alios medijs videntur esse tanquàm duo Soles, qui communicato copiosius splendore suo, eos ijsdem propemodum suis radijs accendunt, & exornant: Cæteri tanquàm faculæ quædam, quæ tanti fulgoris non satis capaces, illum vibranti altero fulgore reperiunt, reuerberantque, & quasi suis

autoribus gratulabundæ restituant. Ante solium or-
 dines omnes salutabundi transeunt numero frequen-
 tissimi, & rursùm Ludouico & Theresiæ eloquenti-
 bus elogijs in omnia paratos affectus suos testifican-
 tur. Quis explicare commemorando possit, quot &
 quanta erecta fuerint vndequaque tabulata? quàm
 numerosa permistè ijs insederit hominum multi-
 tudo? Quocumque incidunt oculi, quanto extendi
 interuallo acies potest, densatos confertosque, nisi do-
 lorem videndi curiositas leuaret, ad periculosissimum
 laborem videres. Dicas non tantùm vicinas regiones,
 non tantùm Galliam integram, sed Europam vni-
 uersam, sed totum terrarum orbem ad spectaculum
 illud confluxisse. Quis tibi tunc sensus, Theresia? Que
 tuæ de tanto hominum concursu cogitationes? re-
 lictine Madriti, auitarumque possessionum jam te pœ-
 niter, appone tibi lucro, quod perdidisti, & ex illâ
 tuæ gloriæ particulâ, quâta futura sit tua cum tuo Ludo-
 uico fœlicitas, arbitrare. Quantum est illud quod vides?
 Quantula tamen tuorum subditorum copiola? nondùm
 Urbem ingressa es, vbi inglomeratam & super se se se-
 dentem omnis sexus, ætatisque multitudinem conspi-
 cabere. Nemo est, qui pompam illam haurire oculis
 non concupiscat, quæ si semel videnda homini in vitâ
 contigerit, non absque ratione asseueret, quidquid su-
 perbum, quidquid magnificum, quidquid rarum in
 mundo est, se priusquàm moreretur, vidisse. Ad sunt se-
 nes, vt videant quos & quantos Principes in admini-
 stratione suæ patriæ relicturi sunt, sicque mortis neces-
 sitatem consolantur, quòd fortunatam sub tantis Prin-
 cipibus

cipibus habituri sunt posteritatem : Adfunt iuuenes, ut intelligant quibus Dominis ætatis suæ florem sunt cōsecraturi: Adfunt pueri, ut cognoscāt quam in spem & quibus crescere Maiestatibus, subiectique esse debeant. Ascende triumphalem currum, Theresia, & cum tantæ multitudinis acclamationibus Antonianum suburbium præteruehere. Quanquam omnia præclara sunt ad stuporem in triumpho, quanquam ne votis quidem, aut cogitatione fingi quidquam speciosius potest: Præstantissima tamen Tu, Ludouicusque tuus ornamenta conflabitis. Iacebunt omnia hæc miracula, nisi alterum tui conspectus miraculum suum illis admirationis pretium concesserit: Altissima licet, putabuntur infima, nisi te sublimem è curru conspiciant: Verbo dicam vno, erunt tanquam excellentissimæ pulcritudinis corpora, quibus si te deneges, animam eripueris, asperseris vilitatem, cōtemptionem irrogaueris. Triumphasti aliàs deuictâ Palmyrenorum Reginâ, Aureliane, sed quàm ridiculus fuit triumphus ille tuus, si cū Ludouici triumpho conferatur: Vehebatur carpento mulier, sed quæ multiplici Romanas acies victoriâ non infrequenter obtriuerat, adeò ut illi triumphari, quàm tibi triumphare gloriosius esset Vehebatur corpus aureis illigatum catenis, sed animus liber, mox hinc, mox inde circumfusam multitudinem peruolitans, existimatione sui plusquàm aureâ fruebatur: Vehebatur captiua, sed in captiuitate tamen sua rebellis, & si non potestate, certè voluntate adhuc bellum gerens. Vehitur in triumpho Ludouici Theresia, non captiua Martis, sed amoris prælio: Vehitur à victore, sed

cuius victoriæ præmium esse voluit: Vehitur non ad spectaculum dedecoris, sed ad perceptionem honoris: Vehitur non minùs animo illigata, quàm corpore; sed tam suauibus tenetur vinculis, vt vinciri in maximâ suæ fœlicitatis parte numeret: Imò verò si rem satis attendas, non facilè iudices vter victus, vter victor ducatur, an Ludouicus an Theresia; nisi fortè malis vtrùmque victorem, vtrùmque victum dicere, quia, nisi alter ab altero vinci voluisset, neuter alterum vincere potuisset. Diuinas autem inter tabulas, quæ se se triumphantium oculis offerent, primæ omnium penicillo, Apellis manu, delictiore depictæ virtutes occurrunt; Quid ita? quia necesse est amicos inter mutuum esse honorem, adeoque cum nihil studiofius gerant in sinu Ludouicus & Theresia, cum nihil suauioribus in delicijs habeant, quàm virtutes, primas illis oportebat obuiam venire: Quo consilio? vt se auspiciatissimi matrimonij pronubas fuisse testificarentur: Quâ de causâ? vt omnia per illud in regno fortunata fore declararent. Virtutes subsequitur monstrorum exterminator Hercules, adiunctâ illi ad latus Mineruâ tanquàm inseparabili comite: & quàm appositè illud solertèrque à Magistratibus excogitatum est? Quia virtutum, sapientiæque comitatu omnia monstrorum genera exterminauit Ludouicus. Elisit primis in laboribus suis Hercules serpentes duos: Numquid & duo serpentes fuerunt, bellum externum, priusquam nasceretur, & internum priusquam regnare incepisset Ludouicus? O exitiosissimos serpentes! Quàm latè in bona innocentum, quàm latè in Ecclesiæ iniuriam, quàm latè in Galliæ ruinam

proserpserunt ! Pacificus duos serpentes illos Ludouicus extinxit: Fortassis aptius loquar, bella ista surrepentia in sui status perniciem, regni sui vires infestantia sic profligauit Ludouicus, vt è malorum nostrorum magnitudine iucundiolem nostræ voluptatis sensum effecerit. Si singula Herculis facta cõparando percenseam, quantum ille cæteris, tantum illi Ludouicus præstiterit. In hoc immorabor vno, quòd Leonis spolio circumdatus ad terrorẽ, clauaq; formidabilis vniuersum terrarum orbem pacificasse commemoretur. Quid hîc fecisti, Hercules, si cùm Ludouico conferare? Fixisti tibi columnas, cùm ad finem Hispaniæ peruenisti; adorasti Oceanum, in quem cadẽtem videbas Solem; Tibi tuarum victoriarum splendor extingui debere visusest, vbi præclarus ille mundi oculus luce spoliari suâ videbatur. Alterius Leonis spolio, non terrore quidem, sed amore orbem tuo longè patientiorem Ludouicus pacificauit; nullasq; sibi leges, nullos sibi victoriæ terminos circumscripsit; quoniam omnia vincit Amor. In Americam eant jam tutæ naues, mare tranquillauit Ludouicus: Conquiescat ab intestinis bellis Anglia: Dania, Germania, Polonia internecinas clades suas dediscant, illas Pacificus Pacificæ Theresiæ Coniux matrimonij sui vinculo in pace colligauit: Mittat legationem Turca Gallorum rebus gratulabundam, illam magneticus Ludouici amor nostras in regiones attractam euocauit. Quid dicam de stante illâ statuâ, & iuxta recumbentibus Antonianâ super portâ simulacris? vel si taceam picturę diuinam venustatem, tabulę inscriptio, quanto in pretio haberi debeât, ostentabit. Cedant inscriptio- nes dedicate Lucio Septimo: Cedant cõsecrate Seuerõ:

Cedant tam eleganter insculptæ Constantino : Illæ enim præteritorum fuere periculorum monimēta: Sed inscriptio diuinæ illius tabulæ, perpetuæ fœlicitatis argumentum est. Hoc filebitis vos sequentes Musæ: Non ibit ad immortalitatem quodcunque fieri, gauderiq; testes vidistis? Ingratarum sit, non rependisse gratiam, & Ludouicum, qui insidiantia vestræ quieti portēta exterminauit, victorem non agnoscere: Illum illum deducite ad simulacra suorum Parentum: Legat vobis indicibus quot inter illos Imperatores fuerint: quot Ecclesiæ Romanæ defensores: quot terrarum sanctarū, si non effectū, certè voluntate recuperatores: Satagat Theresiam & eadem, quæ cum illo legerit, subindè animo recogitare, vt sciat se illius Regis Vxorē esse, qui non minùs in cœlis, quàm in terris dominari tandem aliquādo debeat. Illum deinde comitemini in Augustissimum totius Europę templum, in ædem tot suorum Parentum munificentijs exornatam, in delubrum, in quod aliàs superbâ cū animi demissione Rex Gal- lus equitās introiuit; vt Adcodatus cœlesti suę Parenti, vt Rex pacificus pacificæ Mariæ, vt Rex Galliæ Gal- liarum Conseruatrici gratias agat immortales. Mercurium denique, Imaginem, iuxta quam vltimam transitura est pompæ solennitas, adite; Illum commonete vt omnia curiosè inspectet, & nuntius Regis ipsomet Ioue potentioris factus, per omnes terrarum oras disseminet plùs in Ludouico & Theresiâ quàm in omnibus antiquitatis Numinibus diuinitatis inesse.

DIXI.